

ГРА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРЕСУ ДО НАВЧАЛЬНИХ ПРЕДМЕТІВ

У поданій статті розглядається роль гри у формуванні інтересу до навчальних предметів та стимуляції пізнавального інтересу учнів.

Постановка проблеми у загальному виді та її зв'язок із важливими науковими або практичними завданнями. Існує багато прикладів того, як педагоги-вихователі, видатні майстри свого діла використовували ігрові прийоми, форми, методи, саму гру в роботі зі своїми учнями.

Актуальність поданої статті зумовлюється тим, що сьогодні перед вчителем постає питання: як зробити сучасний урок цікавим, різноманітним за формами проведення, легким для сприймання учнями, щоб перевірити рівень сформованості знань, сприяти розвитку розумових та творчих здібностей школярів, навчити їх здійснювати самоперевірку та взаємоперевірку, тобто організувати таку атмосферу, в якій учень буде почуватися самодостатньою особистістю. Це все є передумовами запровадження гри на уроці.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. Важливість використання ігор під час навчання та виховання учнів як засіб формування інтересу до навчальних предметів відображені у роботах таких відомих педагогів, як В.О.Сухомлинський, А.С.Макаренко, К.Д.Ушинський, В.Ф.Шаталов, Ю.К.Бабанський, Е.М.Ільїна, О.Я.Бабанський.

Формулювання цілей статті (постановка завдань). Метою означеної статті є аналіз ролі використання гри в пізнавальному процесі як засобу формування інтересу до навчальних предметів.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Для школярів гра – це, перш за все, захоплююча діяльність. Цим вона і привертає увагу вчителів. У грі всі рівні. Вона посилює навіть дуже слабким учням. Більш того, учень зі слабкими знаннями може стати першим під час гри, тому що винахідливість та кмітливість часом бувають важливішими, ніж безпосередньо знання. Відчуття зацікавленості та посиленості завдання допоможе подолати той бар'єр, який виникає при вивченні різних навчальних предметів [2].

Необхідно організувати навчальний процес так, щоб учні були здатні використовувати знання з різних навчальних предметів як під час спілкування, так і в процесі набуття знань. Практика досвідчених педагогів показує, що цьому значною мірою сприяє атмосфера колективного спілкування, організованого на основі комунікативних ситуацій. Ситуації стимулюють учнів до комунікативно-мотивованого виконання мовленнєвих дій, а спілкування в таких ситуаціях дає учням змогу засвоїти потрібний матеріал. Подібне спілкування емоційно забарвлене, пронизане індивідуальними переживаннями, воно приносить радість, створює важливі передумови успіху як у навчанні, так і в позакласній виховній роботі.

Гра – стрижень дозвілля, потреба дитини, можливість творчого вираження, вона сприяє розвитку розумово-емоційної активності, тренує пам'ять, розвиває практичні навички та вміння є чарівним ключем, що відкриває двері у нове, у дотепер невідоме.

Кожна гра розвиває цілий спектр різноманітних здібностей, позитивних якостей школярів: навички співпраці, терпіння, вірність, доброту, волю, вміння зважати на інтереси товаришів, приходити їм на допомогу, привчають дисципліни та дотримання встановлених правил, а головне – вміння брати на себе відповідальність за свої вчинки, ініціативність та прагнення здійснювати самостійний пошук. Захоплені живою,

емоційною грою, діти легше засвоюють і здобувають різні корисні навички і знання. Вони розвиваються також фізично: стають моторнішими, витривалішими, спритнішими [2].

В останні роки практика застосування ігрових завдань визначила методичну думку, що зараз настав час узагальнення практичного досвіду, об'єктивної оцінки доцільності використання ігрових завдань, визначення їхньої питомої ваги та місця у системі навчання. Дидактична гра дає змогу яскраво реалізувати всі провідні функції навчання: освітню, виховну та розвивальну. Вони діють в органічній єдності.

Гра стимулює пізнавальний процес. Педагогічне стимулювання і мотивація навчальної діяльності учнів включають в себе формування пізнавального інтересу, що становить вибіркочу спрямованість особистості, яка обернена у сферу пізнання, предметного оволодіння знаннями. Це інтерес до глибокого, усвідомленого пізнання.

Використання ігор допомагає сформувати пізнавальну самостійність – якість особистості, що проявляється у готовності власними силами здійснити цілеспрямовану пізнавальну діяльність. Вона і мета навчання, і умова, що дають змогу повніше використовувати можливості учнів. Пізнавальна самостійність учнів формується у різних навчальних ситуаціях: сприйнятті готового матеріалу, спрямованій пізнавальній активності, дослідницькій пізнавальній діяльності [1].

Бажання грати, прагнення до діяльності властиві кожному учню. У грі учні вчаться логічно висловлювати свої думки, послідовно діяти, бути спостережливими, знаходити своїм спостереженням образний вислів. Чим діяльніша поведінка гравця, тим довша гра, тим більше приносить вона радості, тим глибше учень розуміє соціальну сутність діяльності і стосунків людей. Застосування ігор забезпечує єдність формування понять, поєднує це з інтелектуальним розвитком та вихованням учнів, сприяє підвищенню ефективності пізнання.

Ігри дають можливість внести проблемність у пізнавальний процес, здійснити самоконтроль та самокорегування пізнавальної діяльності. Успішне проведення ігор веде до розвитку пізнавальної самостійності учнів.

Внаслідок застосування ігор виконується один з основних законів навчальної діяльності: досягнення мети навчання неможливе без власної активності суб'єкта навчання. Засвоєння змісту навчального матеріалу можливе лише за діяльності учнів, тобто через їхню власну активність, коли вони – суб'єкти навчання [3].

Ігрові завдання становлять основний методичний апарат навчання предмета на етапі активізації навчального матеріалу, який раніше подавався іншими способами. Виняткове значення ігрового методу організації навчальної діяльності пояснюється ще й тим, що гра реалізує в розгорнутому вигляді психологічний механізм самої пізнавальної діяльності. У вирішенні питання про можливість на основі ігрових завдань побудувати цілісну систему навчання необхідно також виходити із здатності ігрової діяльності розвивати мотивацію специфічної навчальної діяльності [3].

У грі ефективне включення функції орієнтування забезпечується на основі адекватної мотивації ігрової діяльності, зумовлена її природою, чим і пояснюється більш висока продуктивність ігрового способу навчання.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Гра дає змогу кожному учневі відчути себе суб'єктом педагогічного процесу, виявити і розвинути свою особистість. Це зумовлено тим, що в грі відбувається здійснення бажання учня виявити свої здібності. С.Л.Рубинштейн писав „В грі відбуваються лише ті дії, цілі, які значущі для індивіда за їх власним внутрішнім змістом. У цьому основна особливість ігрової діяльності, у цьому її основна чарівність і привабливість”.

Література:

1. Жорник О. Формування пізнавальної активності учнів у процесі спільної ігрової діяльності / Жорник О. // Рідна школа. – 2000. – №3. – С. 37-39.

2. Копосов П. Місце навчальної гри у методичній системі сучасної дидактики / Копосов П. // Рідна школа. – 2000. – №11. – С. 65-66.
3. Минский Е.Н. От игры к знаниям / Минский Е.Н. – М.:Просвещение. – 1987. – 191 с.

В представленной статье рассматривается роль игры в формировании интереса к учебным предметам и стимуляции познавательного интереса учащихся.

The article is devoted to the analysis of the role of a game in the formation of the interest to the educational subjects and in stimulating the educational process.

УДК 37.046.14

Кухарева О. С.

ОСОБЛИВОСТІ ОКРЕМИХ ДИДАКТИЧНИХ КАТЕГОРІЙ В МОДУЛЬНОМУ НАВЧАННІ АЛГЕБРИ ТА ПОЧАТКІВ АНАЛІЗУ

У статті проаналізовано модульне навчання з позиції деяких дидактичних категорій (цілі навчання, зміст навчання). Розглянуто критерії відбору, принципи структуризації та організації змісту навчання початків аналізу в умовах модульного підходу.

Постановка проблеми. За останні роки слабким місцем випускників загальноосвітніх шкіл є несформованість належного рівня національної свідомості, достатньої життєвої компетентності, соціального розвитку, необхідної математичної та комп'ютерної грамотності, уміння опрацьовувати інформацію. Недоліком загальноосвітньої підготовки залишаються недостатні вміння учнів вільно застосовувати здобуті знання для розв'язання практичних завдань, аналізу нестандартних ситуацій. Зміст шкільної, зокрема математичної, освіти має майже інформативний характер, тобто не містить самостійної дослідницької діяльності учнів, його склад і структура недостатньо враховують необхідність диференціації навчання залежно від нахилів та фізіологічних, розумових здібностей школярів. За останні роки значно зросло навчальне навантаження учнів, зумовлене невідповідністю змісту освіти, навчальних технологій їхнім віковим психофізіологічним особливостям. Це гальмує різнобічний розвиток учнів, негативно впливає на стан їхнього здоров'я, мотивацію навчання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Усе це вимагає перегляду підходів до визначення мети і завдань шкільної математичної освіти, формування її змісту, добору відповідних методів та форм навчання. Питання підвищення рівня математичної освіти та реформування методичної системи навчання математики на різних етапах розглядало багато дослідників в нашій країні (Г.П.Бевз, Г.І.Білянin, М.І.Бурда, М.І.Жалдак, М.Я.Ігнатенко, Є.П.Нелін, З.І.Слепкань, І.Ф.Тесленко, В.О.Швець, М.І.Шкіль та інші) та за її межами (О.М.Абрамов, Ж.Адамар, Д.В.Аносов, Л.С.Атанасян, Г.Д.Глейзер, Г.В.Дорофєєв, А.Г.Мордкович та інші). Але питання математичної підготовки випускників загальноосвітніх шкіл і на сьогодні є актуальним.

Зосередженість на потребах освіти і розвитку учнів передбачає пряму залежність проектування навчального змісту і методичного забезпечення від індивідуальних особливостей школярів. Основою всіх перетворень має стати дидактично відібраний навчальний зміст, що складає блок інформації, програму дій і методичне керівництво ними, забезпечуючи побудову програм, що легко б забезпечували можливість пристосування змісту навчання і шляхів його засвоєння до індивідуальних потреб учнів, досягнення освітніх, розвивальних і виховних цілей, прогнозування результатів навчання, самостійність засвоєння учнями знань певного рівня. Саме на цих принципах ґрунтується модульний підхід у навчанні.

Питанню модульного навчання присвячено багато зарубіжних досліджень (Б.Голдшміт, М.Голдшміт, К.Курх, Дж. Рассел, Б.Ф.Скіннер, Р. Оуенс), а також